

พุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21

Buddhist Communication Innovation Pali through 21st century language

¹ราชัน เกศาวงศ์, บุญเลิศ โอฐสู, กนกวรรณ กรุณาฤทธิโยธิน

¹Rachan Kesawong, Boonlert Oatsu, & Kanokwan Karunaritthayothin

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Email : paliforall@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาวิธีแปลความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลี 2) เพื่อนำเสนอพุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก คัมภีร์บาลีไวยากรณ์ เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1) วิธีแปลความหมายของภาษาบาลีตามพระไตรปิฎกคือการใช้หลักนิรุกติ 5 ประการคือ 1) การเพิ่มอักษร 2) การสลับตำแหน่งอักษร 3) การแปลงอักษร 4) การลบอักษร และ 5) การเพิ่มความหมายของธาตุ โดยมีหลักการสำคัญคือการใช้หลักนิรุกติประกอบกับการแปลงอักษรเพื่อหาความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลี

2) พุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการนำหลักนิรุกติ หลักการรู้ความหมายด้วยอักษร และหลักการแปลงอักษรมาใช้เทียบเคียงเสียงภาษาบาลีที่เขียนด้วยอักษรไทย มาทำการปริวรรตเป็นอักษรละติน โดยเทียบเคียงกับเสียงในตระกูลภาษาอินโด-อารยัน ทำการปรับเสียงของอักษรให้ตรงกับภาษาอังกฤษ ทำให้เห็นรูปศัพท์ที่เหมือนกันทั้งภาษาบาลีและภาษาอังกฤษ แปลความหมายโดยใช้การแปลแบบเน้นการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร กล่าวคือเกิดความรู้ความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลีด้วยภาษาสากล

คำสำคัญ: การสื่อสาร; พุทธนวัตกรรม; ภาษาในศตวรรษที่ 21;

Abstract

This article has two primary objectives: (1) to study the methods of translating the meaning of Pali vocabulary, and (2) to present a Buddhist Communication Innovation Pali through 21st century language. This is a documentary research study that collects data from the Tipitaka, Pali grammar treatises, and related academic documents. The data were analyzed through content analysis and presented using descriptive and analytical methods.

The findings reveal that:

(1) The method for interpreting the meanings of Pali words according to the Tipitaka is based on five principles of Nirutti (etymology), namely: 1) addition of letters, 2) rearrangement of letters, 3) transformation of letters, 4) deletion of letters, and 5) expansion of root meanings. The key principle is understanding meanings through the combination of letters and letter transformations to determine the meaning of Pali vocabulary.

(2) The Buddhist Communication Innovation Pali through 2st century language applies Nirutti principles, letter-based meaning interpretation, and letter transformation to transliterate Pali sounds written in Thai script into the Latin alphabet. This transliteration aligns with phonetic patterns in the Indo-Aryan language family and adjusts sounds to correspond with English. This approach reveals identical word forms between Pali and English. Meaning is conveyed through a communicative translation approach, enhancing the effectiveness of communication and achieving its purpose: fostering understanding of Pali vocabulary meanings through an international language.

Keywords: Communication; Buddhist Innovation; Pali

บทนำ

ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาและกำหนดร่วมกันให้เป็นสิ่งแทนความหมายสำหรับความนึกคิดและความปรารถนาของมนุษย์มานานแล้ว เพราะมนุษย์ใช้ภาษาสื่อสารกันมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ (Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2010) ภาษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการสื่อสาร มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ วัฒนธรรมผ่านการใช้ภาษาสำหรับส่งต่อสารที่ต้องการสื่อไปยังผู้รับสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และยังใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาความรู้คิดอีกด้วย โดยภาษาเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งของมนุษย์ มีหน้าที่เรื่องการสื่อสารโดยตรง การสื่อสารของมนุษย์ด้วยภาษาเป็นระบบที่มีโครงสร้างซับซ้อนสมบูรณ์ในตัวเอง ภาษาแต่ละภาษามีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะสื่อความไม่ว่าจะเป็นความคิด อารมณ์ วิทยาการ เทคโนโลยี หรืออื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ ที่ได้รับสืบทอดมาหรือรับมาจากสังคมอื่น (Prapot Atsawawirunhakarn, 2012)

พุทธศาสนาสายเถรวาทในประเทศไทยถือกันว่า เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าประกาศหลักธรรมคำสอนพระองค์ได้ทรงใช้ภาษามาคธี หรือภาษามคธ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในแคว้นมคธเมื่อครั้งพุทธกาล เมื่อภาษามคธถูกนำมาใช้ในการเผยแผ่คำสอนจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ภาษาบาลี อันมีความหมายว่าภาษาที่รักษาซึ่งพุทธพจน์ บาลีเป็นภาษาของชาวอารยัน จัดอยู่ในยุค Early Middle Indo-Aryan มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์อินเดีย โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา มีบาลีเป็นกุญแจไขคำสอน การเรียนบาลีจึงเป็นความจำเป็นสำหรับผู้ต้องการศึกษาพระพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์และหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาถูกบันทึกด้วยภาษาบาลี (Smithiphol Netnimit, 2015)

คัมภีร์ไวยากรณ์บาลีเล่มสำคัญคือ ปทรูปสัททิตีรจนาโดยภิกษุซึ่งเป็นนักปราชญ์ด้านภาษาบาลีนามว่าพระพุทธอัปยิมหาเถระ (2559,น.43) ปรากฏคาถาอันแสดงถึงลักษณะของภาษาบาลีไว้ดังนี้

สา มาคธี มุลภาษา นารา ยายาทิกปิปก
พรหมาโน จสสุตลาปา สมพุทธา จาปี ภาสเร.

แปลความได้ว่า มาคธี (ภาษาบาลี) เป็นมูลภาษาคือภาษาต้นเค้าเดิม มนุษย์เมื่อครั้งต้นกัปพรหมทั้งหลาย ที่ไม่เคยได้ฟังหรือพูดภาษาอื่นใดมาก่อน หรือแม้แต่พระพุทธเจ้าทั้งหลายก็ทรงตรัสด้วยภาษามคธนั้น กล่าวโดยความหมายคือภาษามคธเป็นภาษาที่มีนาน และมวลมนุษย์ก็ใช้ภาษามคธเพื่อการสื่อสารกันอยู่เป็นปกติ เหตุตั้งนั้นจึงเป็นหลักฐานอย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นนิรุตติปฏิสัมพันธ์ของพระพุทธเจ้า ประกอบกับการที่พระองค์เป็นที่ขมที่สสี่คือมองเห็นการณ์ไกลจึงได้ทรงเลือกใช้ภาษามคธเป็นภาษาหลักในการประกาศพระสัทธิธรรม เนื่องจากทรงเล็งเห็นว่ามนุษย์ทั้งปวงจะเข้าใจหลักธรรมของพระองค์ได้ผ่านภาษานี้ได้โดยไม่ลำบากนั่นเอง ประกอบภาษาต่างๆ ในยุโรปเกือบทั้งหมด รวมถึงภาษาเดิมของชนชาติอิหร่านและภาษาต่างๆ ส่วนมากในอินเดียตอนเหนือมีรูปภาษาที่คล้ายคลึงกันมาก จนไม่มีข้อสงสัยว่าจะจะเป็นไปโดยบังเอิญ นักภาษาศาสตร์จึงได้รวมเผ่าพันธุ์ภาษาเหล่านี้ให้ชื่อเรียกว่าตระกูลภาษาอินเดีย-ยุโรป (Indo-European Language Family) (Phraya Anuman Rajadhon, 1956) ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเป็นภาษา “ฝรั่ง” เพราะฉะนั้น จะละม้ายคล้ายภาษาอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส มากกว่าภาษาไทย ยกตัวอย่างเช่น สิว (เย็บ) ภาษาฝรั่งเศสเขียนเหมือนกัน (เพียงแต่อ่านออกเสียงแฉกไป) ว่า sew พนธ (ความผูกพัน) ตรงกับฝรั่งว่า bond เอราวิณ (ช้างเอราวิณ) นั่นก็คือภาษาฝรั่งว่า elephant เป็นต้น (Sathienphong Wannapok, 2018)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา “พุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21” เพื่อสืบสานภาษาบาลีโดยใช้ภาษาที่เข้าใจได้ในระดับสากล เป็นสร้างสะพานแห่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างภาษาในพระพุทธศาสนากับภาในยุคปัจจุบัน โดยนำเสนอวิธีการสื่อความหมายภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีแปลความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลี
2. เพื่อนำเสนอพุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารโดยการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ประกอบด้วย 1) พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ 20 อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต ข้อที่ 20 หน้าที่ 72 ว่าด้วยเรื่องบทพยัญชนะที่สืบทอดกันมาไม่ดี และอรรถที่สืบทอดขยายความไม่ดีเป็นไปเพื่อความเสื่อมสูญหายไปแห่งพระสัทธิธรรม พร้อมทั้งคำอธิบายในอรรถถา 2) คัมภีร์มหาบาลีไวยากรณ์แบบมีสูตร คือสัททนีติ กัจจายณะและคัมภีร์แต่งอธิบายขยายความคือปुरुปลิทธิ 3) เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลภาษา ประกอบกับสูตรการแปลงอักษร ความสอดคล้องของเสียงพื้นฐานในภาษาตระกูลโปรโต-อินเดีย-ยุโรป เป็นต้น โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนของการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประมวลผลความสำคัญของอรรถตาม que ปรากฏในพระไตรปิฎก มุ่งเน้นความสำคัญของอรรถและพยัญชนะ โดยวิธีการค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ทำการเทียบเคียงในพระสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกันแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมแนวทางการแปลความหมายคำศัพท์ภาษาบาลีจากคัมภีร์มหาไวยากรณ์ บาลีสัททนีติ และคัมภีร์ไวยากรณ์บาลีขนาดกลางคือปुरुปลิทธิ เพื่อคัดเลือกสูตรที่สำคัญมาใช้เป็นแนวทางการแปลความหมาย

ขั้นตอนที่ 3 ประยุกต์แนวทางการแปลความหมายแบบเน้นการสื่อสารเพื่อให้ผู้รับสารสามารถตีความหมายของสารที่ส่งออกไปด้วยภาษาบาลีได้ตรงตามความประสงค์ของการสื่อสาร โดยใช้การประยุกต์เข้ากับหลักของเสียงพื้นฐานของอักษรที่มีความหมายสอดคล้องกันในตระกูลภาษาโปรโตอินเดียน-ยุโรป เทียบเคียงกับหลักการแปลงตัวอักษรตามที่ปรากฏในสูตรของคัมภีร์บาลีไวยากรณ์

ขั้นตอนที่ 4 ทำการปริวรรตอักษรโดยใช้เทคนิคการเทียบเคียงเสียงของคำศัพท์ภาษาบาลีที่เขียนด้วยอักษรไทยให้เป็นอักษรละติน แล้วทำการถอดความหมายของศัพท์ภาษาบาลีที่จะนำมาใช้ในการสื่อสารด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นที่ภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาสากลที่เข้าใจได้ง่ายในปัจจุบัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า วิธีแปลความหมายของภาษาบาลีเพื่อให้เข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้นั้นปรากฏในพระไตรปิฎกโดยสรุปคือการเล่าเรียนพุทธพจน์ด้วยสภานิรุตติ ดังข้อความโดยย่อว่า อุนชานามิ ภิกขเว สะกายะ นิรุตติยา พุทธะวะจะนัง ปริยาปุณฺณินฺติ อันแสดงถึงลักษณะสำคัญของภาษาบาลีที่มีความเป็นสากลและเป็นที่ยอมรับได้ง่ายในกลุ่มชนชาติที่ใช้ภาษาร่วมตระกูลกัน เหตุเพราะพระพุทธเจ้า ทรงเลือกภาษาบาลีเป็นภาษาหลัก เนื่องจากพระองค์ทรงมีคุณสมบัติพิเศษคือนิรุตติปฏิสัมพันธ์ จึงทำให้พระองค์สามารถแสดงธรรมให้ชนชาติที่ใช้ภาษาแตกต่างกันให้สามารถเข้าใจได้ในหลักธรรมของพระองค์ได้ และยังทรงมุ่งเน้นความสำคัญถึงเรื่องของอรรถและพยัญชนะโดยตรัสถึงเหตุ ๒ อย่างที่ทำให้พระสัทธรรมเลือนหายคือ 1) บทพยัญชนะที่ตั้งไว้ไม่ดี 2) อรรถที่นำมาไม่ดี แม้เนื้อความแห่งบทพยัญชนะที่ตั้งไว้ไม่ดี ก็ย่อมเป็นอันนำมาไม่ดี ส่วนเหตุให้พระสัทธรรมตั้งมั่นก็ประกอบด้วยเหตุ ๒ อย่างตรงกันข้ามนี้ คือ 1) บทพยัญชนะที่ตั้งไว้ดี 2) อรรถที่นำมาดี แม้เนื้อความแห่งบทพยัญชนะที่ตั้งไว้ดี ก็ย่อมเป็นอันนำมาด้วยดี จากที่กล่าวมาจึงทำให้เห็นถึงความสำคัญของอรรถและพยัญชนะว่าเป็นสิ่งคู่กันที่ทำให้หลักธรรมคำสอนตั้งมั่นอยู่ได้

แนวทางการแปลความหมายคำศัพท์ภาษาบาลีอันปรากฏในสูตรสำคัญของคัมภีร์บาลีไวยากรณ์ที่คัดเลือกมาประกอบด้วย หลักการอันสำคัญประการแรกคือ หลักของการรู้ความหมายด้วยอักษร ตามสูตรบาลีไวยากรณ์คือ อัดโล อักขระระสฺยญาโต คืออรรถ (ความหมาย) อันบุคคลหมายรู้ได้ด้วยอักษร (พุทธบัญญัติมหาเถร, 2559, หน้า 1) และกำหนดให้มีเสียงทั้งหมด 41 เสียง แบ่งเป็นพยัญชนะ 33 เสียง และสระ 8 เสียง โดยนำเสียงเหล่านั้นมาใช้ตามหลักนิรุตตินัย 5 ประการคือ 1) วัฒนาคโม การเพิ่มอักษร 2) วัฒนวิปริโย การสลับตำแหน่งอักษร 3) วัฒนวิกาโร การแปลงอักษร 4) วัฒนโลโป การลบอักษร และ 5) อตถาติสโย การเพิ่มความหมายของธาตุ

วิธีการแปลงเสียงอักษรในภาษาบาลีประกอบการสลับกันของอักษร ดังนี้ ห เป็น ธ, ท เป็น ต, ต เป็น ฐ, ตต เป็น ตร, ค เป็น ก, ร เป็น ล, ย เป็น ช, ว เป็น พ, ย เป็น ก, ช เป็น ย, ต เป็น ก, ต เป็น จ, ป เป็น ผ, ข เป็น ฆ, ช เป็น ท, น เป็น ณ, ท เป็น ฐ, ย เป็น ว, ล เป็น พ, ก เป็น ท, ม เป็น ป, ป เป็น ม, วิ/ว เป็น ป, และ ป เป็น ว (พระอัครวงศ์, 2545, หน้า 83-93)

วิธีการแปลงเสียงสระ ในกรณีที่ต้องการรักษาอักขรบัญชของคาถา ดังนี้ อี เป็น อ, อ เป็น เอ, อ เป็น โอ, อุ เป็น โอ, เอ เป็น อิ, เอ เป็น อ, โอ เป็น อา/อุ, อุ เป็น อี

กฎทั่วไปในการประกอบรูปศัพท์ภาษาบาลี ประกอบด้วย 1) การทำเสียงสั้นให้เป็นเสียงยาว 2) การลดเสียงยาวให้เป็นเสียงสั้น 3) การเปลี่ยนสระจากตัวหนึ่งไปเป็นสระอีกตัวหนึ่ง 4) การเปลี่ยนจาก

พยัญชนะตัวหนึ่งไปเป็นพยัญชนะอีกตัวหนึ่ง 5) การเปลี่ยนสระเป็นพยัญชนะ และ 6) การเปลี่ยนพยัญชนะเป็นสระ

วัตถุประสงค์ที่ 2 นำสูตรบาลีไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักการแปลความหมาย มาใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอพุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์สูตรบาลีไวยากรณ์เข้ากับหลักความสอดคล้องของเสียงพื้นฐานในตระกูลภาษาโปรโต-อินเดีย-ยุโรป ดังนี้

Indo-Aryan		PIE	Italic	Germanic	Greek
p	p	f	p		p
b	b	b	p		b
b	bh	f/b	b		ph
t	t	t	p		t
d	d	d	t		d
dh	dh	f/d	d		th
ś	ḱ	c	h		k
j	ǵ	g	c		g
h	ǵh	h	g		kh
k [c]	k	c	h		k
g	g	g	c		g
gh [h]	gh	h	g		kh
k [c]	kw	qu	hw		p ~ t
g [j]	gw	v/gu	cw		b ~ d
gh [h]	gwh	f/u	w		ph ~ th
a	e	e	e		e
a	a	a	æ ~ a		a
a	o	o	æ ~ a		o
ā	ē	ē	ǣ		ē
ā	ō	ō	ō		ō
i	i	i	i		i
ī	ī	ī	ī		ī
u	u	u	u		u
ū	ū	ū	ū		ū

ด้วยเสียงของภาษาบาลีที่เขียนด้วยอักษรไทย มีความใกล้เคียงกับเสียงพื้นฐานในตระกูลภาษาอินโด-อารยันมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้นำคำศัพท์ภาษาบาลีอักษรไทยมาเปรียบเทียบกับกับเสียงในตระกูลภาษาอินโด-อารยันเป็นลำดับแรก จากนั้นทำการเทียบเสียงอักษรกับเสียงอักษรในตระกูลภาษาโปรโต-อินเดีย-ยุโรป ไอतालิก เยอมานิค และกรีกตามลำดับ แล้วจึงทำการแปลความหมายคำศัพท์ภาษาบาลีให้เป็นภาษาสากล

ผู้วิจัยได้นำหลักการหาความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลีด้วยการใช้อักษร หลักการแปลงเสียงสระและพยัญชนะ มาประยุกต์เข้ากับความสอดคล้องของเสียงพื้นฐานในตระกูลภาษาโปรโต-อินเดียน-ยุโรป แล้วนำศัพท์ภาษาบาลีมาทำการถอดความหมายโดยใช้เทคนิคการแปลแบบเน้นการสื่อสาร มีตัวอย่าง ดังนี้

โลก = ทสฺสเน โลก ธาตุ มีความหมายว่า เห็น, มอง, ดู ทำการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยเป็นอักษรละติน ดังนี้ โลโก → loko = look

โลจ = ภาสายํ โลก ธาตุ มีความหมายว่า กล่าว, พูด ทำการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยเป็นอักษรละติน ดังนี้ → โลจ log = log เช่น dialogue, ตีโลจีย = trilogy

ทเว มีความหมายว่า 2 ทำการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยเป็นอักษรละติน ดังนี้ ทเว โว → t-wo = two

ปณจ มีความหมายว่า 5 ทำการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยเป็นอักษรละติน ดังนี้ ปณ-จ → pen- d = pent เช่น ปณจโกณ = pentagon

สप्त มีความหมายว่า 7 ทำการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยเป็นอักษรละติน ดังนี้ สप्त → sapt = septe-

รตต มีความหมายว่า แดง ทำการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยเป็นอักษรละติน ดังนี้ รตต → r tt = rust, red, ruddy เช่น รตตคโว = red cow เป็นต้น

เปรียบเทียบคำกิริยาพื้นฐานและคำศัพท์ทั่วไประหว่างภาษาบาลีกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังนี้

ความหมาย	บาลี	อังกฤษ
นั่ง	สีท	sit
กิน	อท	eat
ทำ	เชก	take
คิด	ตกุก	think
เป็น	อส	is
เกิด	ชเน	gene
แก่	ชรนโต	geront-
เจ็บป่วย	พาโถ	patho- เช่น พาโถโลจีย = pathology
ตาย	มรุต	mortal
หัว	กपाल	cephal-
เท้า	ปโท	pod-
วัว	คโว	cow
มุสิ	สปป	mouse
ยุง	มสโก	mosquito
เลว	กาโก	caco-
จริง	สตุต	sooth
ปลอดภัย	สุวตถิ	salvation

จากตัวอย่างข้างต้น สรุปได้ว่าหลักการสำคัญทางบาลีไวยากรณ์ คือการรู้ความหมายของคำศัพท์ด้วยอักษรนั้น สามารถนำอักษรละตินมาใช้เขียนแทนเสียงของคำศัพท์บาลีได้ โดยนำมาเปรียบเทียบกับเสียงอักษรของตระกูล Indo-Aryan จากนั้นจึงเทียบเคียงกับเสียงอักษรในตระกูลภาษาอื่น ใช้เทคนิคทางนิรุกติสนัย

และการแปลงอักษรตามหลักบาลีไวยากรณ์ คงความหมายของคำศัพท์ตามอรรถในพระบาลี แล้วถอดความหมายไปสู่ภาษาสากลด้วยภาษาอังกฤษ ซึ่งจะทำให้เกิดผลคือความเข้าใจที่ตรงกันทั้งผู้ส่งสารที่ใช้ภาษาบาลีเป็นหลักและผู้รับสารที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาอังกฤษต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การนำหลักวิธีการศึกษาพุทธพจน์ด้วยสภานิรุตติมาประกอบกับการวิธีการแปลความหมายภาษาบาลีตามสูตรในคัมภีร์บาลีไวยากรณ์พบว่าเป็นวิธีการหาความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลีโดยผ่านการใช้ตัวอักษร อันเป็นหลักการสำคัญที่ว่าอรรถหรือความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลีอันบุคคลสามารถรู้ได้ด้วยอักษร แม้ไม่ได้ระบุดังรูปลักษณะหรือวิธีเขียนอักษรว่าเป็นชนิดใดหรือของประเทศใดเป็นการเฉพาะ แต่สามารถรู้ได้ผ่านเสียงทั้ง 41 เสียง อันประกอบด้วยพยัญชนะ 33 ตัวและสระ 8 ตัว ก็เป็นอันสื่อความหมายได้สอดคล้องกับประดิษฐ์ บุญยะภักดี ที่กล่าวว่าพยัญชนะ คือ ตัวอักษร ที่ใช้เขียนเป็นเครื่องหมายแทนเสียงที่พูดจาสนทนากันรู้เรื่อง ได้ความถูกต้องตามหลักภาษานิยม, โดยอนุโลมใช้ตัวอักษรไทย เขียนเป็นเครื่องหมายแทนเสียง มี 33 ตัว ดังนี้ ก ข ค ฆ ง, จ ฉ ช ฌ ญ, ฎ ฐ ฑ ฒ ณ, ต ถ ท ธ น, ป ผ พ ภ ม, ย ร ล ว ส ห ฬ อ โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม หรือ 5 พวก เรียกว่าวรรคแต่ละวรรค มี 5 ตัว คือ วรรคที่ 1 คือ ก ข ค ฆ ง เรียก ก วรรค วรรคที่ 2 จ ฉ ช ฌ ญ เรียก จวรรค วรรคที่ 3 ฎ ฐ ฑ ฒ ณ เรียก ฎวรรค วรรคที่ 4 ต ถ ท ธ น เรียก ตวรรค วรรคที่ 5 ป ผ พ ภ ม เรียก ป วรรค ส่วนพยัญชนะที่เหลืออีก 8 ตัว ไม่จัดเข้าในวรรค เรียกว่า พยัญชนะ อวรรค (คือไม่นับเข้าใน 5 กลุ่มข้างต้น) ส่วนสระในภาษาบาลีมี 8 ตัว คือ อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) เสียงสั้น เรียก รัสสระ คือ อ อิ อุ 2) เสียงยาว เรียก ทีฆสระ คือ อา อี อู 3) เสียงผสม เรียก สังยุตสระ คือ เอ โอ เมื่อทราบอักษรอันเป็นเครื่องให้รู้ถึงอรรถแล้ว ลำดับถัดไปคือการใช้วิธีตามนิรุตติ 5 ประการคือ การเพิ่มอักษร การการสลับตำแหน่งอักษร การแปลงอักษร การลบอักษร และการเพิ่มความหมายของธาตุ เพื่อถอดความหมายของภาษาบาลี (Pradit Boonyaphakdi, 1976) สอดคล้องกับ พระธัมมานันทมหาเถร ที่กล่าวถึงวิธีการทางภาษาหรือนิรุตตินัย 10 ประการ คือ 1) วิสทิส 2) สทิส 3) ปกขิตต 4) อนุกรณ 5) ปฏิกรณ 6) วิปริต 7) โลป 8) สมปसारณ 9) เทวภาว 10) ธนิตต โดยเปรียบเทียบกับหลักภาษาศาสตร์ที่ใช้กันอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย 10 ประการ (Ten Philological Theory) ซึ่งเปรียบเทียบกับกันดังนี้ 1) วิสทิส (Dissimilation) ทำอักษรข้างหน้าและข้างหลังให้ต่างกัน ๒) สทิส (Assimilation) การทำอักษรข้างหน้าข้างหลังให้เหมือนกัน 3) ปกขิตต (Epenthesis) การใส่อักษร เช่น ปทม = ปทม, สวปน = สุปิน เป็นต้น 4) อนุกรณ (analogy) การกระทำตามอย่าง (ทำเทียม) เช่น สุกคต ทำตามอย่าง ทุกคต เป็นต้น 5) ปฏิกรณ (Compensation) การแทน หมายความว่า เมื่อลบอักษรตัวใดตัวหนึ่งทิ้งแล้วต้องใช้อักษรตัวอื่นแทนเพื่อเป็นที่สังเกตให้รู้เหตุแห่งการลบนั้น เช่น กร + ตพพ = กาทพพ เป็นต้น 6) วิปริต (Metathesis) การกลับหน้ากลับหลังอักษร ๗) โลป (Elision) การลบอักษร 8) สมปसारณ (Contraction) การเปลี่ยนกันระหว่างสระกับพยัญชนะกึ่งสระ เช่น จาก อุ เป็น ว เป็นต้น 9) เทวภาว (Reduplication) การทำพยัญชนะให้เป็น 2 ตัว 10) ธนิตต (Aspiration) การเปลี่ยนเป็น ธนิต อักษร เช่น ปรุส = พรุส, สุขุมาร = สุขุมาร, เมื่อรวม ส อักษร และ ห อักษรสามารถเปลี่ยนสทิลเป็นธนิต ได้เช่น อส+ติ=อสติ=อตติ เป็นต้น ซึ่งนิรุตตินัย 10 ประการนี้ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงรูปและเสียง เพื่อให้ทราบถึงที่มาของบทนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน ตลอดจนเข้าใจวิธีทำด้วย (Phra Dhammananda Mahāthera, 2018)

การนำภาษาบาลีที่เป็นภาษาครั้งพุทธกาลอันหมายถึงภาษาเมื่อครั้งอดีตมากกว่าสองพันปีล่วงมาแล้วมาทำเป็นที่เข้าใจในยุคปัจจุบัน จำต้องอาศัยหลักของคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในหลักบาลีไวยากรณ์มาเป็นตัวกำกับเพื่อกองความแม่นยำของความหมายไม่ให้ผิดเพี้ยนไปจากเดิม โดยในการวิจัยนี้ได้คัดเลือกสูตรสำคัญในคัมภีร์สหทนต์และปทฺรปสฺธิที่เกี่วข้องกับการแปลความหมายมาใช้เป็นหลักในการศึกษาความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลีโดยใช้ภาษาสากลในการกำกับความหมายให้มีความถูกต้องตรงกัน พบว่าหลักบาลีไวยากรณ์ที่สำคัญคือ หลักการรู้หรือรหรือความหมายด้วยการใช้อักษร หลักนิรุตติของภาษาบาลี 5 ประการ อันประกอบด้วย การเพิ่มอักษร การสลับตำแหน่งอักษร การแปลงอักษร การลบอักษรและการเพิ่มความหมายของธาตุ ทั้งนี้ยังมีหลักของการแปลงอักษร คือการใช้อักษรแทนอักษรเดิม เช่น การแปลง ห เป็น ก แปลง อุ เป็น โอ แปลง ป เป็น พ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับกริมม์ (Grimm) ที่กล่าวถึงการเลื่อนของเสียง (sound shift) โดยที่ในภาษาตระกูลอินโดยูโรเปียนมีการกลายของเสียงในสายกลุ่ม Germanic ดังนี้ เสียงพ่นลม (aspirate bh,dh,gh) จะกลายเป็นเสียงไม่พ่นลม (unaspirate b,d,g) เสียงก้อง (voice b,d,g) กลายมาเป็นไม่ก้อง (voiceless p,t,k) และเสียงไม่ก้อง (voiceless p,t,k) กลายมาเป็นพ่นลม (aspirate f,θ,h) ซึ่งสอดคล้องกับ Warren Cowgill และคณะ ที่กล่าวถึงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางระบบเสียง (phonological change) ในภาษาตระกูลอินโด-ยูโรเปียน โดยเฉพาะในช่วงที่ภาษาแม่เริ่มแตกแขนงออกเป็นภาษาย่อยต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงสำคัญที่วิเคราะห์ได้แก่ การเปลี่ยนเสียงหยุดเพดานแข็ง k, g, gh ให้กลายเป็นเสียงเสียดแทรกหรือเสียงผสมในภาษาอินโด-อิหร่าน, บอลโต-สลาวิก, อาร์มีเนีย และแอลเบเนีย ซึ่งกลุ่มภาษานี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่ม “satem” อันแสดงให้เห็นพัฒนาการร่วมกันของพื้นที่ภาษาถิ่นกลุ่มหนึ่งของโปรโต-อินโด-ยูโรเปียน ขณะที่ภาษาอื่น ๆ เช่น ละตินและกรีกยังคงเสียงเดิมไว้ จึงถูกจัดเป็นกลุ่ม “centum” นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างเพิ่มเติมในด้านการเปลี่ยนเสียง bh เป็น m ในการผันรูปคำในกรณีบางกรณีในภาษาบอลโต-สลาวิกและเจอร์มานิก (รวมถึงภาษาอังกฤษ) ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มภาษา satem อื่น ๆ เช่น อินโด-อิหร่านและอาร์มีเนีย ที่ยังคงใช้เสียงที่พัฒนาจาก bh (เช่น ph, v, b) ความคล้ายคลึงกันนี้จึงสันนิษฐานว่าเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคที่มีการติดต่อใกล้ชิดกันระหว่างภาษาย่อย ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงเสียงเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า แต่ละภาษาย่อยมีการพัฒนาร่วมกับภาษาที่อยู่ใกล้กัน ด้วยหลักการเดียวกันนี้ สามารถนำหลักการแปลงอักษรตามสูตรบาลีไวยากรณ์มาใช้ร่วมกับหลักการเลื่อนของเสียงเพื่อเทียบเคียงเสียงภาษาบาลีกับภาษาโปรโต-อินเดีย-ยุโรป จากนั้นทำการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยไปสู่อักษรละตินตามวิธีการของความสอดคล้องของเสียงพื้นฐานในตระกูลภาษา โดยการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่ภาษาอังกฤษซึ่งอยู่ในกลุ่ม Germanic เมื่อนำคำศัพท์ของภาษาบาลีมาเขียนแทนด้วยอักษรละตินจะทำให้เห็นรูปศัพท์ที่คล้ายกันทั้งภาษาบาลีและภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน และนำไปสู่การถอดความหมายในทางสากลได้ง่ายขึ้น (Warren Cowgill et al., 2025)

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าพุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยการนำหลักนิรุตติมาใช้ผ่านวิธีการหาความหมายของคำศัพท์ด้วยอักษร โดยนำหลักการแปลงอักษรตามสูตรบาลีไวยากรณ์มาใช้เพื่อการเทียบเคียงเสียงของอักษร จากนั้นปริวรรตบาลีอักษรไทยไปสู่อักษรละติน ปรับเสียงอักษรโดยอิงกับกับเสียงในตระกูลอินโด-อารยันเป็นเบื้องต้น แล้วจึงปรับให้เสียงอักษรมีความสอดคล้องกับเสียงพื้นฐานในตระกูลโปรโต-อินเดีย-ยุโรป เพื่อทำให้เห็นรูปศัพท์ที่คล้ายกันกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ แล้วจึงทำการถอดความหมายด้วยภาษาสากล โดยยึดอรรถตามภาษาบาลีเป็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำภาษาบาลีมาใช้ในการสื่อได้ เนื่องจากเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน เมื่อเขียนด้วยอักษรชนิดเดียวกัน ยิ่งทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือลดการแปลข้ามตระกูลภาษา ทำให้ผู้มีพื้นฐาน

ภาษาอังกฤษสามารถเข้าใจภาษาบาลีได้ทันที โดยวิธีการนี้อาศัยเพียงการปรับเสียงของภาษาบาลีให้ใกล้เคียงกับเสียงในภาษาอังกฤษตามหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมทำให้ถอดความหมายของภาษาบาลีเป็นภาษาอังกฤษได้ ตัวอย่างเช่น ประโยคในภาษาบาลี โลก เอตถ มํ แปลเป็นไทยว่า จงมองดูข้าพเจ้าในที่นี้ เมื่อปรับเสียงอักษรจะมีรูปประโยคในภาษาอังกฤษ คือ look at me ทั้งนี้ยังสามารถเปรียบเทียบในระดับ prefix + root+ suffix ชนิดเดียวกันได้อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น คำศัพท์ภาษาบาลี สมมตริก เทียบเคียงเสียงอักษรเป็นภาษาอังกฤษ คือ symmetric ปลูกโณณ เทียบเคียงเสียงเป็นภาษาอังกฤษคือ pentagon ส่วนคำแปลและลักษณะการใช้ก็มีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากภาษาบาลีและภาษาอังกฤษอยู่ในตระกูลภาษาเดียวกัน ดังปรากฏจากถ้อยคำอันแสดงถึงลักษณะสำคัญของภาษาบาลี ที่มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มาคธีภาษา อันเป็นภาษาที่ประชาชนในแคว้นมคธยุคพุทธกาลใช้สื่อสารกันนั้น เป็นมูลภาษาคือเป็นภาษาที่เป็นมูลราก เป็นภาษาต้นเค้าเดิมมีมาตั้งแต่ครั้งมนุษย์ต้นกบปี่และเป็นภาษาที่ใช้กันแพร่หลายในหมู่มวลมนุษยชาติ สอดคล้องกับพระยาอนุমানราชธน ที่กล่าวว่าภาษาสันสกฤตก็ดี ภาษากรีกและภาษาละตินก็ดีและภาษาอื่นๆ ในยุโรปบางภาษาก็ดีล้วนมีแม่ภาษาร่วมกันมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ และตามผลของการวิจัยในวิชาภาษา ปรากฏว่าเผ่าพันธุ์ภาษาต่างๆ ในยุโรปเกือบทั้งหมด และรวมทั้งภาษาเดิมของชนชาติอิหร่านและภาษาต่าง ๆ ส่วนมากในอินเดียตอนเหนือ มีรูปภาษาคลายคลึงกันมาก นักภาษาศาสตร์จึงได้รวมเผ่าพันธุ์ของภาษาเหล่านี้ยกขึ้นเป็นตระกูลภาษาให้ชื่อว่าตระกูลภาษาอินเดียน-ยุโรป (Indo-European Language Family) ด้วยความที่ภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน เมื่อนำเสียงในภาษาบาลีมาเขียนแทนด้วยเสียงของตัวอักษรละติน จึงทำให้เห็นรูปศัพท์ที่คล้ายคลึงกันกับภาษาอังกฤษ ประกอบกับการนำสูตรบาลีไวยากรณ์ว่าด้วยการแปลงอักษรมาใช้ร่วมกัน จึงสามารถถอดความหมายคำศัพท์ภาษาบาลีด้วยภาษาที่เข้าใจได้ในปัจจุบัน โดยวิธีการนี้มีลักษณะการแปลแบบเน้นการสื่อสาร (Phraya Anuman Rajadhon, 1956) ซึ่งสอดคล้องกับดิยู ศรีนราวธน์ ที่กล่าวว่าการแปลแบบเน้นการสื่อสารซึ่งเป็นการแปลที่ไม่ยึดติดกับรูปภาษาเป็นวิธีแปลที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากสามารถสื่อความหมายในภาษาเป้าหมายได้ดีกว่าการแปลที่เน้นรูปภาษาและเน้นความหมาย โดยเป็นวิธีการแปลที่เน้นความเข้าใจสารของผู้รับสารในภาษาเป้าหมาย ซึ่งการแปลแบบเน้นการสื่อสารนั้นจัดว่าเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะมีการใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และทำให้ผู้รับสารสามารถตีความของสารที่สื่อไปได้ตรงตามบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร (D. U. Srinawat, 2018)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยคือ “พุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21” เป็นการบูรณาการระหว่างหลักนิรุกติของภาษาบาลี หลักการใช้อักษรในการแปลความหมาย หลักแปลความหมายโดยเน้นการสื่อสาร หลักการปริวัตอักษรจากอักษรไทยเป็นอักษรละตินโดยอาศัยหลักการแปลงอักษรตามสูตรบาลีไวยากรณ์ประกอบกับเสียงพื้นฐานที่มีความสอดคล้องกันในภาษาตระกูลโปรโตอินเดียน-ยุโรป โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. การศึกษาเล่าเรียนพุทธพจน์ที่จารึกด้วยภาษาบาลีสามารถกระทำได้ด้วยหลักนิรุกติของภาษาต่างๆ ในตระกูลภาษาหลักของโลกคือโปรโตอินเดียน-ยุโรป โดยใช้เทคนิคของความสอดคล้องกันของเสียงพื้นฐานในภาษาของแต่ละภาษาในตระกูลภาษาเดียวกันมาเทียบเคียงกัน จะทำให้สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลีได้ด้วยภาษาของตนๆ

2. วิธีการแปลความหมายคำศัพท์ภาษาบาลีด้วยอักษรนั้น สามารถกระทำได้ด้วยอักษรที่หลากหลายทั้งละติน และกรีกเป็นต้นเพราะมีที่มาของอักษรและมีการใช้คำศัพท์ร่วมกัน จึงทำให้เสียงของ

คำศัพท์คล้ายกันต่างแต่เพียงสำเนียงการออกเสียงของแต่ละชนชาติ เนื่องจากภาษาบาลีมีการเปิดกว้างในการเขียนด้วยอักษรต่าง ๆ ส่วนอักษรที่สื่อความหมายอันทำให้เข้าใจได้ในทางสากลที่ง่ายที่สุดคืออักษรละติน

3. การใช้ภาษาบาลีเพื่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ คือการประยุกต์เข้ากับการแปลแบบเน้นการสื่อสาร อันเป็นการใช้ภาษาที่ชัดเจน ตรงไปตรงมา โดยในที่นี้ได้เน้นคำศัพท์ที่มีเสียงและรูปศัพท์ตรงกันกับภาษาอังกฤษ ทำให้สื่อความหมายตามภาษาปลายทางอันเป็นภาษาสากล โดยปรับใช้เทคนิคการแปลงอักษรตามสูตรในหลักบาลีไวยากรณ์ จึงทำให้สื่อความหมายของภาษาบาลีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำให้ผู้รับสารสารตีความหมายของสารได้ตรงตามความประสงค์ของผู้ส่งสาร

บทสรุป

พุทธนวัตกรรมการสื่อสารภาษาบาลีด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการนำหลักการศึกษาศาสตร์พจนานุกรมด้วยสภานิรุตติมาประยุกต์เข้ากับการแปลความหมายภาษาบาลีตามสูตรบาลีไวยากรณ์ แล้วให้เทคนิคการปริวรรตอักษรจากบาลีอักษรไทยเป็นอักษรละติน โดยพิจารณาการเปลี่ยนเสียงของตัวอักษรตามความสอดคล้องของเสียงพื้นฐานในตระกูลภาษาเดียวกัน จากนั้นทำการถอดความหมายตามเสียงและรูปศัพท์ที่ปรากฏเป็นภาษาอังกฤษเพื่อนำมาใช้ในการสื่อสาร

หลักสำคัญคือวิธีการนิรุตติในภาษาบาลีอันประกอบด้วย การเพิ่มอักษร การแปลงอักษร การลบอักษร การสลับตำแหน่งอักษร และการขยายเนื้อหาของธาตุ โดยการอาศัยนัยตามสูตรบาลีไวยากรณ์ทั้งจากคัมภีร์สัททนีติและคัมภีร์ปทรูปสิทธิเป็นแนวทางในแปลความหมาย ทั้งนี้การแปลความหมายคำศัพท์ภาษาบาลีผู้วิจัยได้ยึดหลักของอรรถของธาตุภาษาบาลีเป็นหลัก จากนั้นทำการแปลแบบเน้นการสื่อสารโดยเลือกใช้คำศัพท์ที่มีเสียงและรูปศัพท์ตรงกันทั้งในภาษาบาลีและภาษาอังกฤษเพื่อนำมาใช้ในการสื่อความหมาย ซึ่งช่วยให้ผู้รับสารสามารถตีความหมายของสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร เพราะได้ทำการปรับภาษาต้นทางคือภาษาบาลีและภาษาปลายทางคือภาษาอังกฤษให้มีความตรงกันแล้ว จึงทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารกล่าวคือเกิดความรู้ความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ภาษาบาลีด้วยภาษาสากล และสามารถนำภาษาบาลีมาใช้ในการสื่อสารด้วยภาษาในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือเกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรนำหลักการศึกษาศาสตร์พจนานุกรมด้วยสภานิรุตติ และหลักการแปลภาษาบาลีตามสูตรในบาลีไวยากรณ์มาใช้เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการนำภาษาบาลีอันเป็นภาษาหลักที่ใช้บันทึกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาใช้เพื่อการอธิบายหลักธรรมตามพระไตรปิฎกอันจะเป็นการรักษาและสืบต่อหลักธรรมแบบดั้งเดิมตามแนวพุทธเถรวาท และต่อยอดไปถึงการเล่าเรียนพุทธพจน์ด้วยภาษาของตน ๆ ดังนี้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยที่มุ่งเน้นไปสู่การวิจัยเชิงทดลอง อันจะเป็นการพิสูจน์ถึงผลการวิจัยว่าสามารถที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในภาษาบาลีมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปสู่การวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรการเรียนรู้อาเซียนศึกษาด้วยภาษาอื่น ๆ อันจะเป็นคุณูปการต่อการศึกษาศาสตร์พุทธศาสนาต่อไป

References

- Cowgill, W., et al. (2025). Indo-European languages. Retrieved February 20, 2025, from <https://www.britannica.com/topic/Indo-European-languages>
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (2010). Introduction to linguistics. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Buddhapiya Mahāthera. (2016). Padarūpasiddhi. Bangkok: Prayurasan Thai Printing.
- Phra Dhammananda Mahāthera. (2018). Netti-hāratthadīpanī: Upacāra and naya. Bangkok: Prayurasan Printing.
- Phraya Anuman Rajadhon. (1956). Etymology. Bangkok: Rung Rueang Tham Printing House.
- Pradit Boonyaphakdi. (1976). A self-study manual of the Pāli language (2nd ed.). Bangkok: Prayurawong Printing House.
- Prapot Atsawawirunhakarn. (2012). Thai studies: Language in Thai life and society (23rd ed.). Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Sathienphong Wannapok. (2018). Why should one study the Pāli language? Matichon Online. Retrieved from https://www.matichon.co.th/columnists/news_861354
- Smithiphol Netnimit. (2015). Pāli: The Theravāda canonical language. Retrieved from <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14238>
- Srinrawat, D. U. (2015). Language and linguistics: Language and translation (2nd ed.). Bangkok: Thammasat University Press.